

Lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle Dnro. 57/2024, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:n valitus Nevanperän maa-aines- ja ympäristöluvasta

Ymp § 3 21.02.2024
256/11.01.00.00/2023

Valmistelija

Rakennustarkastaja Jyri Harju, p. 040 848 8243 tai jyri.harju@perho.com

Ympäristölautakunta on myöntänyt 29.11.2023 § 40 Koneurakointi ja kuljetus J. Isomöttönen Oy:lle maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaisen yhteisluvan kiinteistölle Nevanperä 584-401-19-108 kalliokiviaineksen ottoon, louhimiseen ja murskaukseen. Luvassa on huomioitu myös betonin ja kierrätysasfaltin vastaanotto ja murskaus sekä puhtaiden maa-ainesten vastaanotto.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry on valittanut (12.1.2024) lupapäätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus pyytää ympäristölautakunnalta lausuntoa tehdyn valituksen johdosta. Lausunto pyydetään toimittamaan hallinto-oikeuteen viimeistään 28.2.2024 mennessä.

Valituksessaan Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry vaatii:

1. kumoamaan lupapäätöksen
2. asettamaan luvan toimenpidekieltoon.

Valittaja on vedonnut valituksessaan mm. seuraaviin asioihin:

Pohjavedet

Pohjaveden ylintä korkeustasoa ei ole ilmoitettu. Esitettyjen ottotasojen perusteella vaikuttaa siltä, että toimitaan pohjavesipinnan alapuolella. Jos vesi nousee kaivantoon, olisi vesilain mukainen lupa tullut hakea aluehallintovirastolta. Kilometrin sisällä olevista talousvesikaivojen pintoja ja veden laatua tulisi tarkkailla säännöllisesti.

Pohjavesikartoitusta ei ole tehty, joten on epäselvää mistä kaivantoon tuleva vesi on peräisin. Louhoksen valumavesien käsittelysuunnitelma on puutteellinen ja mm. laskeutusaltaan mitoitusta ei ole tehty.

Alueelta poistettavista pintavesistä tulee ottaa näytteitä ja tarkkailla riittävän usein sekä kiintoaineen, raskasmetallien että haitallisten aineiden määriä. Hakemuksesta puuttuu kokonaan pintavesien suojelutoimet, joista oleellisimmin on räjähdysainepäästöjen hallinta. Ne eivät saa kulkeutua puhdistamattomina vesistöön ja näin aiheuttaa alapuolisen vesistön pilaantumista ja rehevöitymistä.

Putoamisvaara

18.03.2020 myönnettyssä luvassa on louhos vaadittu aidattavaksi metalliverkkoaidalla. Nykyisessä hakemuksessa teräsverkkoaita on muuttunut lippusiimaksi ja louhoksen ympärille rakennetaan vankka suoja-aita ottotoiminnan loputtua. Louhoksen sijaitessa taajama-alueella tai sen läheisyydessä tulee se merkitä ja rajata selvästi ympäristöstä turvallisuuden varmistamiseksi. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on määrännyt 14.12.2023 asentamaan lippusiimat louhokselle seuraavaan perjantaihin mennessä eli 22.12.2023. Lippusiimat eivät estä etenkään eläinten putoamista kaivantoon.

Melutaso

Alueen melutasosta ei ole mallinnusta, johon sisältyy toimenpidesuositukset meluhaittojen vähentämiseksi, aistinvaraisuus ei ole riittävä toimi. Melu tulee mitata kerran vuodessa toiminnan aikana, tarkastajan läsnä ollessa.

Louhoksen läheisyydessä olevien tuulivoimaloiden melupäästöt ovat jo sillä tasolla, että ne aiheuttavat ympärivuorokautisen haitan lähialueen asukkaille sekä alueen eliöille. Limakon tuulivoima-alueen melumallinnus on tehty virheellisesti, koska melupäästölle ei ole esitetty standardin mukaisia takuuarvoja. Lisäksi Perhonkunnan hallitus on tehnyt ympäristölautakunnassa päätöksen suojaetäisyyksistä pöytäkirjassa 05.04.2023/§12.

Alunperin uuden luvan kuulutuksessa ei ole mainintaa 200 metrin päässä olevasta tuulivoimalasta, eikä kuulemismenettelyssä ole huomioitu samalla kiinteistönnumerolla olevaa vuokralaista Taaleri Energia Operation Oy:tä.

Tuulivoimalat ja räjäytystyö

Louhoksella käytetään räjähteitä vuosittain 10–80 tonnia. Emme ole saaneet asiallista vastausta kysymykseemme siitä, onko tutkittu että, tuulivoimalan perustus on edelleen kunnossa. Todisteita tärinämittausten toteuttamisesta ei ole esitetty missään muodossa.

Tuulivoimala ja louhos sijaitsevat niin lähellä toisiaan, että onnettomuuksien riski kasvaa merkittävästi (Liite 2, Kuva 3). Riskejä katsomme olevan mahdolliset öljy- tai polttoainevuodot, räjähdysainevahingot, räjäytyksestä aiheutuva paineaalto, pöly ja sinkoilevat kivet.

Toimeenpanokieltö

Muutoksenhaussa on osoitettu, että toiminnan käynnistäminen luvan myöntämällä tavalla voi aiheuttaa sellaisia seurauksia, joiden korvaaminen nousee louhimisen aloittamisen seurauksena hyvin nopeasti yli 8000 euroon.

Rakennustarkastajan päätösehdotus

Ympäristölautakunta lausuntonaan toteaa seuraavaa:

1. Pohjavedet

Alue ei ole pohjavesialuetta. Hakija on ilmoittanut louhoksen vedenpinnan korkeuden. Lähin talousvesikaivo sijaitsee noin 700 m etäisyydellä ja hakija on kartoittanut sen pinnankorkeuden. Ympäristöministeriön ohjeistuksessa ”Ympäristöministeriön julkaisu 2023:30, opas ainesten kestävään käyttöön” kallionottamisalueilla alin ottamistaso määritetään usein ottamisalueen lähiympäristön kaivojen vedenpintojen korkeuden perusteella.

Koska louhoksen läheisyydessä ei ole kaivoja, on pohjaveden pinnan kartoittaminen mahdotonta. On kohtuutonta vaatia porattavaksi kallioon porakaivo, josta pinnankorkeutta voitaisiin tarkkailla. Tällaista ei ole yleisesti muuallakaan Suomessa vaadittu.

Louhoksen pohja on noin metrin korkeammalla kuin 250 m päässä sijaitsevan Limakonojan (valtaoja) pohja. Louhokseen kerääntyy sadevesiä, ei pohjavettä. Kuivana aikana louhoksessa ei ole vettä, eikä louhoksen

seinämissä tai pohjassa ole havaittavissa vesisuonia. Toimivaltainen lupaviranomainen on tässä tapauksessa Perhon ympäristölautakunta.

Ympäristösihteeri on ennen lupapäätöksen tekemistä tiedustellut puhelimitse ELY-keskuksen kantaa siitä, että tulisiko lähimpiä talousvesikaivoja tarkkailla säännöllisesti. Vastaus oli, että sille ei ole tarvetta, koska pohjaveden virtaussuunta on pois päin kaivoista ja kaivot sijaitsevat kaukana. ELY on todennut, että hakijan ilmoittamat vesipintojen mittaukset ovat riittävä kartoitus pohjavedenpinnan selvittämiseksi. Oppaassa ”Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30, opas ainesten kestäväään käyttöön” on todettu, että pohjaveden laatua seurataan pääasiassa ottamisalueilta, jotka sijaitsevat pohjavesialueilla tai joiden lähistöllä on talousvesikaivoja. Talousvesikaivot ovat tässä tapauksessa niin etäällä, että lautakunta ei ole katsonut niiden tarkkailua tarpeelliseksi.

Valittajan mielestä louhoksen valumavesien käsittelysuunnitelma on puutteellinen ja mm. laskeutusaltaan mitoitusta ei ole tehty. Louhokseen ei tule juurikaan valumavesiä, koska louhoksen ympäröimä kalliopinta viettää louhoksesta poispäin. Myös louhoksen reunalla olevat maavallit ohjaavat valumavesiä poispäin louhoksesta. Louhoksesta pumpattavat kuivatusvedet pumpataan laskeutusaltaaseen, jolle lautakunta on lupapäätöksessä määritellyt mitat. Kuivatusvesissä ei juurikaan ole hienoainesta, joten lautakunta ei ole nähnyt lupapäätöstä tehdessään laskeutusaltaalle edes mainittavaa tarvetta. Laskeutusaltaasta vedet suotautuvat metsämaan kautta metsäojaan, eli niitä ei johdeta laskeutusaltaastakaan suoraan laskuojaan. Maan omistaa luvanhaltija.

Muraus-asetuksessa (800/2010) on todettu seuraavaa ” Kiintoaineen erottamiseksi ympäristöön päätyvät vedet on tarvittaessa johdettava selkeytysaltaan kautta”

Lautakunta on lupapäätöstä tehdessään huomionnut Ympäristöterveydenhuollon sekä ELY-keskuksen lausunnoissa esille nostamat seikat pohjavesien suojelusta. Lautakunta katsoo, että lupaehtojen mukaisesti toimien toiminnasta ei aiheudu pohjavesien pilaantumista. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella on merkittävästi isompia kalliolouhoksia, joissa kuivatusvedet pumpataan suoraan ojaan, ilman laskeutusallasta.

2. Putoamisvaara

Aiemmassa luvassa louhos on vaadittu aidattavaksi metalliverkkoaidalla ottamistoiminnan jälkeen, ei ottamistoiminnan aikana. Ottamistoiminnan aikaiseksi suojaukseksi on tuolloinkin katsottu riittävän lippusiima sekä pintamaista kasatut maavallit ja isot kivenlohkareet. Aiemman luvan mukaisesta ottamistoiminnan aikaisista suojaustoimista on valitettu hallinto-oikeuteen ja valitus on hylätty. Nyt valituksen alaisessa lupapäätöksessä on ottamistoiminnan aikaiseksi jyrkänteiden suojaukseksi vaadittu maavalli/lohkareet sekä lippusiima ja varoitustaulut. Ottamistoiminnan jälkeen louhos aidataan riittävän tukevalla pysyvällä metalliverkkoaidalla.

Valittaja on vedonnut, että louhos sijaitsee taajama-alueen läheisyydessä. Lähimmästä taajama-alueen reunasta mitattuna on louhokselle matkaa linnuntietä yli kilometri ja tietä pitkin noin 1,5 kilometriä. Perhon keskustasta louhokselle, tulee tietä pitkin matkaa noin 3 kilometriä. Louhokselle kulku tapahtuu Vt-13 tieltä johtavaa metsätietä pitkin ja matkaa valtatielle tulee noin

kilometri. Louhoksen ympärillä on metsämaata ja peltoa. Louhokselle johtavalla tiellä on portti asiatonta kulkua varten sekä kieltokyltti.

Lautakunta katsoo, että ottamistoiminnan aikainen suojaustaso on riittävä. Alue erottuu selvästi maastosta ja louhosalue on työmaa-aluetta, jonne ei ulkopuolisilla ole asiaa. Työteknisistä syistä ei metalliverkkoaitaa voida tehdä ennen ottamistoiminnan päättymistä, koska louhoksen reunoilla pitää pystyä kulkemaan esim. poravaunulla. Lupapäätöksessä määritetty ottamistoiminnan aikainen suojaustaso on katsottu olevan riittävä myös lähikuntienkin maainesluvuissa.

Valittaja on vedonnut myös siihen, että lippusiima ei estä eläimiä putoamasta louhokseen. Louhokselta ei ole luvanhaltijankaan mukaan koskaan löytynyt louhokseen pudonnutta metsäpeuraa vaikka alueella liikkuukin paljon metsäpeuroja, etenkin kesäaikaan. Tämä ilmenee myös valittajan 20.8.2023 louhokselta ottamasta valokuvasta, jossa näkyy metsäpeuroja.

Valittaja on todennut, että ELY-keskus on määrännyt asentamaan alueelle lippusiimat. Tämä ei pidä paikkaansa, sillä lupaviranomainen eli Perhon ympäristölautakunta on lupapäätöksessä antanut määräyksen alueen suojarakenteista. Uuden luvan aloituskokous on pidetty 11.12.2023 jolloin on todettu, että lippusiimoissa on ollut puutteita ja ne on määrätty korjattavaksi 22.12.2023 mennessä.

3. Melutaso

Muraus-asetuksessa (800/2010) todetaan, että jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettusta piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, melua on torjuttava koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Meluesteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen.

Tässä tapauksessa lähimpään asutukseen tulee matkaa yli 500 metriä ja lupapäätökseen on annettu määräyksiä melun leviämisen ehkäisemiseksi mm. ottamalla kantaa murskaamon sijoittamiseen. Lupapäätöksessä on myös määrätty, että laitoksen toiminnasta aiheutuva melu ei saa lähimmässä asuin- tai vapaa-ajan käyttöön käytettävän kiinteistön pihapiirissä ylittää A-painotetun ekvivalenttimelutason LAeq päiväohjearvoa 55 dB.

Valittaja on vedonnut, että ”Perhonkunnan hallitus on tehnyt ympäristölautakunnassa päätöksen suojaetäisyyksistä pöytäkirjassa 05.04.2023/§12.” Valittaja tarkoittaa kunnanvaltuuston 12.1.2022 linjaamia tulevien (12.1.2022 jälkeen tulevat tuulivoimahankkeet) tuulivoimahankkeiden tuulivoimaloita koskevia suojaetäisyyksiä mm. asutukseen. Valittaja on todennut, että ”Tätä samaa päätöstä tulee soveltaa myös louhoksen toimintaan ja Limakon tuulivoiman meluyhteisvaikutuksiin.” Kunnanvaltuuston tekemä linjaus tuulivoimaloiden suojaetäisyyksistä, koskee ainostaan tuulivoimaloita ja niidenkin osalta hankkeita jotka ovat tulleet vireille 12.1.2022 jälkeen. Valtuuston määrittämät suojaetäisyysvaatimukset koskevat ainostaan tuulivoimaloita, ei maa-ainesten ottamista.

Kallion ottamistoiminnassa melua aiheuttavaa toimintaa ovat räjäytys, rikotus ja murskaus jotka ovat melko lyhytkestoista toimintaa. Näille toiminnoille on lupapäätöksessä annettu toiminta-ajat. Tarvittaessa mikäli melutason

epäillään ylittyvän, voi valvontaviranomainen edellyttää melumittauksia. Melumittauksissa huomioidaan myös tuulivoimaloiden aiheuttama ääni.

4. Tuulivoimalat ja räjäytystyö

Valittajan käsitys vuosittaisista räjähdeainemääristä ei ole todenmukainen. Valittaja vetoaa, että ei ole saanut selvitystä onko lähimmän tuulivoimalan perustus kunnossa eikä heille ole annettu selvitystä tärinämittausten suorittamisesta.

Tuulivoimalan omistaa Taaleri Energia Operation Oy ja luvan haltija on vanhankin luvan aikana sopinut Taalerin kanssa tärinämittausten suorittamisesta. Lähimmässä tuulivoimalassa on ollut tärinämittari ja luvan haltija on toimittanut tärinämittaustulokset Taalerille. Tuulivoimala on sammutettu räjäytysten ajaksi.

Lupaviranomainen ei näe tarpeelliseksi raportoida räjäytysten tärinämittauksista luonnonsuojeluliitolle eikä selvittää tuulivoimaloiden perustusten kuntoa. Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ei ole räjäytystöitä valvova viranomainen.

Valittaja vetoaa, että kuulemismenettelyssä ei ole huomioitu Taaleri Energia Operation Oy:tä. Taaleria on kuultu lupahakemuksesta ja he ovat siitä jättäneet muistutuksen, jossa ovat ottaneet kantaa kuinka lähin tuulivoimala tulee huomioida räjäytysten suhteen mm. tärinämittauksia tehtäessä. Taalerin muistutuksen mukaiset vaatimukset on huomioitu lupaehdoissa. Taaleri ei ole valittanut lupapäätöksestä.

Valittaja on todennut riskeinä lisäksi mahdolliset öljy- tai polttoainevuodot, räjähdysainevahingot, räjäytyksestä aiheutuva paineaalto, pöly ja sinkoilevat kivet. Näihinkin on lupaehdoissa otettu kantaa.

5. Toimeenpanokielto

Lupa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta on myönnetty, koska on katsottu, että luvan myöntämisen edellytykset alueella täyttyvät ja alueella on jo ennestään ollut louhintatoimintaa. Muistutuksissa esille nousseisiin seikkoihin on otettu kantaa lupamääräyksissä. 8000 euron vakuusmaksu on katsottu olevan riittävä. Jätteiden käsittelyltä on vaadittu oma vakuusmaksu.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Jussi Rauhala ilmoitti esteellisyytensä (yleislausekejääviys) ja poistui kokouksesta ennen asian käsittelyä ja päätöksentekoa tämän pykälän ajaksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että toisena pöytäkirjantarkastajana toimi tämän pykälän osalta Sami Kortelainen.

Toimenpiteet, otteet

Vaasan hallinto-oikeus
